

Broj: 02-05-35952-1.1/16
Sarajevo, 22.12.2016. godine

Na osnovu člana 30. Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH" br.33/03 i 4/10) i člana 41. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) i na osnovu Zaključka Vlade broj: 02-05-35952-1/16, Vlada Kantona Sarajevo je na **53. vanrednoj** sjednici održanoj **22.12.2016.** godine, usvojila

PLAN INTERVENTNIH MJERA U SLUČAJEVIMA PREKOMJERNE ZAGAĐENOSTI ZRAKA U KANTONU SARAJEVO

I OPŠTE ODREDBE

1. Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu – Plan) se donosi za moguće posebne situacije u kojima su prekoračene granične vrijednosti kvaliteta zraka, pragovi upozorenja i pragovi uzbune, a kojima mogu biti ugroženi zdravlje ljudi i okoliš.

2. Planom se utvrđuju vrste rizika i opasnosti, postupak i mjere za uklanjanje opasnosti, subjekti zaduženi za primjenu mjera, odgovornost i ovlaštenja u vezi sa primjenom Plana.

3. Plan se primjenjuje na području Kantona Sarajevo.

4. U ovom Planu su u upotrebi pojmovi sa slijedećim značenjima:

- **Zagađujuća materija** - znači bilo koja supstanca koju čovjek direktno ili indirektno unosi u zrak i koja vjerovatno može imati štetan uticaj na ljudsko zdravlje i/ili na okoliš u cjelini, uključujući i neprijatne mirise.

- **Granična vrijednost** - znači nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen.

- **Tolerantna vrijednost** – znači graničnu vrijednost uvećanu za granicu tolerancije.

- **Prag uzbune** - znači nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci.

- **Prag upozorenja** - znači nivo iznad koga postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije.

- **Epizoda** je vremenski ograničen period trajanja povišenih koncentracija zagađujućih materija u zraku u Kantonu Sarajevo ("epizoda" je usvojeni međunarodni termin za označavanje posebnih situacija)

- **Referentne stanice** su stanice za mjerenje kvaliteta zraka koje odražavaju stanje kvaliteta zraka za najveći dio grada Sarajeva i nalaze se ispod inverznog sloja.

II VRSTE RIZIKA I OPASNOSTI

1. Koncentracija zagađujućih materija u zraku koja prelazi graničnu i tolerantnu vrijednost zraka, kvaliteta odnosno prag upozorenja ili prag uzbune, predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi, biljnog i životinjskog svijeta i materijalna dobra i zbog toga može doći do posebnih situacija koje iziskuju mjere za njihovo prevazilaženje.
2. Povećanje koncentracije zagađujućih materija u zraku je stanje zagađenosti atmosfere sa jednom ili više zagađujućih materija u takvim količinama i karakteristikama, koje nakon dužeg ili kraćeg izlaganja djeluju štetno na zdravlje ljudi, biljnog i životinjskog svijeta i na materijalna dobra.
3. Djelovanje prekomjernih koncentracija zagađujućih materija na organizam čovjeka može biti akutno i hronično. Akutno djelovanje podrazumijeva izlaganje organizma prekomjernim koncentracijama u kraćem vremenskom periodu, to jest "epizodama". Hronično djelovanje je izlaganje organizma manjim koncentracijama zagađujućih materija, ali tokom dužeg vremenskog perioda.
4. Glavni izvori zagađivanja zraka su saobraćaj, industrija, sistemi za zagrijavanje stanova, poslovnih i proizvodnih prostora i otvorena ložišta.
5. Glavne zagađujuće materije na koje sa odnosi ovaj Plan su: sumpor dioksid, azot dioksid i oksidi azota, lebdeće/suspendovane čestice (PM₁₀), ugljen monoksid, prizemni ozon, te dim (čađ).
 - Sumpor dioksid nastaje spaljivanjem goriva koji sadrže sumpor (drvo, ugalj, nafta, benzin, plin). Sumpor dioksid djeluje na disajne organe, moždani sistem, probavni sistem.
 - Oksidi azota nastaju sagorijevanjem goriva na visokim temperaturama (benzin, nafta, plin). Imaju nadražajno dejstvo na sluznicu disajnih organa i očiju. Azotni oksidi uz hidrougljike i ugljen monoksid mogu uzrokovati izrazito ozbiljne posljedice za život i zdravlje ljudi.
 - Lebdeće/suspendovane čestice i dim (čađ) dovode do nadraživanja sluznice disajnih organa i očiju, promjena na koži, krvnom sistemu i sl.
 - Ugljen monoksid nastaje kao posljedica nepotpunog sagorijevanja fosilnih goriva. Može izazvati glavobolje, smetnje na mentalne sposobnosti čovjeka, oštećenje kardiovaskularnog sistema itd.
 - Prizemni ozon nastaje u nižim slojevima atmosfere. Najčešće je sastavni dio gradskog smoga i izaziva probleme dišnih organa kod ljudi i oštećenje na biljkama.

III SUBJEKTI ZADUŽENI ZA PRIMJENU PLANA

Subjekti zaduženi za primjenu Plana su:

- Operativni štab Vlade Kantona Sarajevo
- Stručno tijelo za koordinaciju i nadzor
- Pravna i fizička lica koja svojom djelatnošću uzrokuju emisiju zagađujućih materija u zrak
- Pravna i fizička lica koja se bave poslovima prijema i prenosa informacija.

1. Operativni štab Vlade Kantona Sarajevo po svojoj funkciji čine:

- ministar prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (predsjednik)
- ministar zdravstva (zamjenik predsjednika)
- ministar unutrašnjih poslova (zamjenik predsjednika)
- ministar saobraćaja
- ministar komunalne privrede i infrastrukture
- direktor J.U. Zavod za javno zdravstvo KS
- direktor Federalnog hidrometeorološkog zavoda BiH

- šef Press službe Kantona Sarajevo
- direktor Kantonalne uprave za inspeksijske poslove
- direktor Kantonalne uprave civilne zaštite.

Ovlaštenja i dužnosti Operativnog štaba Vlade Kantona Sarajevo za primjenu Plana su:

- procjena rizika i opasnosti usljed trajanja određene epizode,
- provedba mjera u okviru epizoda povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku definisanih ovim Planom,
- usklađivanje mjera u primjeni Plana,
- procjena i obezbjeđenje sredstava u posebnim situacijama,
- obavještavanje javnosti,
- preduzimanje drugih mjera utvrđenih Planom.

2. Stručno tijelo za koordinaciju i nadzor obrazuje J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo od:

- predstavnika J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona,
- predstavnika Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša,
- predstavnika Federalnog hidrometeorološkog zavoda BiH,
- stručnih lica iz oblasti zaštite zraka.

Zavod za javno zdravstvo će u roku od 15 dana od dana donošenja ovog Plana, pripremiti protokol o radu stručnog tijela i odrediti lice za informisanje javnosti o svim pitanjima vezanim za monitoring kvaliteta zraka.

Zadatak Stručnog tijela je:

- stalna koordinacija i nadzor nad provođenjem monitoringa zraka
- praćenje stanja kvaliteta zraka,
- procjena trajanja epizoda povišenih koncentracija polutanata u zraku,
- pripremanje izvještaja, prijedloga i informacija, koja se dostavljaju Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u cilju daljnjeg postupanja,
- provodi i sve druge aktivnosti s ciljem efikasne primjene Plana.

3. Pravna i fizička lica koja u svojoj djelatnosti imaju emisiju zagađujućih materija u zrak su:

- privredna i uslužna preduzeća,
- industrijska postrojenja,
- preduzeća za proizvodnju i distribuciju toplotne energije,
- vlasnici ložišnih instalacija bez obzira na djelatnost,
- preduzeća koja se bave prevozom građana i roba,
- vlasnici motornih vozila.

4. Pravna i fizička lica koja se bave poslovima prijema i prenosa informacija.

Pravna i fizička lica koja se bave poslovima prijema i prenosa informacija, pozivanja građana i uzbunjivanja su:

- civilna zaštita, hitna medicinska pomoć, komunalna preduzeća, te ostale nadležne službe zavisno od potrebe.

Predsjednik operativnog štaba, na prijedlog Stručnog tijela proglašava prvu epizodu prekomjernih koncentracija zagađujućih materija u zraku i odlučuje o potrebi sazivanja i početka djelovanja Operativnog štaba Vlade Kantona Sarajevo za primjenu mjera u slučajevima druge i treće epizodne situacije.

Izuzetno, u vrijeme neradnih dana i praznika, Stručno tijelo proglašava epizodu „Pripravnost“, te obavještava Ministra radi odlučivanja o potrebi sazivanja Operativnog štaba, odnosno proglašavanja druge i treće epizode: „Upozorenje“ ili „Uzbuna“.

U hitnim slučajevima, Predsjednik operativnog štaba može telefonskim putem izvršiti konsultacije sa ostalim članovima štaba o potrebi proglašenja druge i treće epizode.

Predsjednik Operativnog štaba može, na prijedlog Stručnog tijela, samostalno ili uz konsultaciju sa Operativnim štabom odlučiti o ukidanju određenih ili uvođenju i primjeni drugih mjera nezavisno od proglašene epizode, prema situaciji na terenu, a radi efikasnijeg djelovanja na smanjenju emisije zagađujućih materija u zrak.

Prestanak primjene mjera po epizodama vrši se na isti način kao i kod njihovog proglašavanja. U slučajevima da dođe do naglog smanjenja koncentracije zagađujućih materija i ako se očekuje povoljna meteorološka situacija sa aspekta kvaliteta zraka, prognozirana od strane Federalnog hidrometeorološkog zavoda, predsjednik operativnog štaba može putem press službe izdati obavještenje o prestanku trajanja epizode/a.

5. Obveznici izrade internih operativnih planova i minimalni sadržaj plana

Obveznici izrade internih operativnih planova za djelovanje u slučajevima proglašenja epizoda iz Plana su:

- Operativni štab Kantona,
- preduzeća za proizvodnju i/ili distribuciju toplotne energije snage preko 1MW_{th} koja kao gorivo koriste prirodni gas,
- preduzeća za proizvodnju i/ili distribuciju toplotne energije snage preko 50kW_{th} koja kao gorivo koriste čvrsto gorivo ili lož ulja,
- preduzeća koja se bave javnim prevozom putnika na području Kantona,
- upravitelji cesta na području Kantona,
- ostala pravna lica koja u svojoj djelatnosti imaju emisiju zagađujućih materija u zrak, po nalogu inspekcije zaštite okoliša.

Obveznici izrade internih operativnih planova za djelovanje u slučajevima proglašavanja epizoda iz Plana dužni su isti dostaviti Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo najkasnije 15 dana nakon usvajanja Plana.

Interni operativni planovi trebaju sadržavati najmanje slijedeće podatke:

- kontakt osobu za primjenu plana sa kontakt telefonom,
- odgovornu osobu za provođenje plana,
- kratki opis postrojenja i emisijih ispusta,
- korišteni energenti, broj sati rada sa pojedinim energentima i mogućnost upotrebe alternativnog goriva,
- prijedlog mjera koje se provode u slučajevima pripravnosti,
- prijedlog mjera koje se provode u slučajevima upozorenja,
- prijedlog mjera koje se provode u slučajevima uzbune,
- procjena troškova potrebnih za provedbu plana,
- eventualne razloge nemogućnosti provedbe određenih mjera iz plana,
- prijedloge za unapređenje provedbe plana iz domena svog rada,
- izvještaj o provedenim mjeranjima emisije zagađujućih materija u zrak iz pogona i postrojenja koja imaju emisiju.

Obveznici izrade internih operativnih planova dužni su, najkasnije 24 sata nakon proglašenja epizode povećanih koncentracija zagađujućih materija u zrak (pripravnost, upozorenje, uzbuna), dostaviti informaciju o pokrenutim mjerama, a najkasnije 48 sati nakon prestanka epizode, dostaviti zbirnu informaciju o poduzetim mjerama tokom epizode. Informacije je potrebno dostaviti faksom Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove, na broj 033/770-151 ili na e-mail kuip@kuip.ks.gov.ba.

Svi učesnici realizacije Plana interventnih mjera su dužni predsjedniku Operativnog štaba dostaviti izvještaj o provedbi aktivnosti iz dostavljenog internog plana do 30.07. za prethodnu zimsku sezonu.

IV

KONTINUIRANE MJERE ZA SPREČAVANJE ZAGAĐENJA U ZIMSKOJ SEZONI

U cilju poboljšanja stanja kvaliteta zraka, te zbog specifičnosti terena koji karakteriše Kanton Sarajevo Planom interventnih mjera se propisuju i kontinuirane mjere koje je potrebno provoditi u periodu od 15.11. tekuće do 15.03. naredne godine.

- Upravitelji cesta u smislu Zakona o cestama Federacije (JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Direkcija za puteve Kantona Sarajevo, Općine u Kantonu Sarajevo) su dužni, prije i u toku zimske sezone, obezbijediti obavezno pranje i čišćenje saobraćajnica u cilju sprečavanja ponovnog podizanja čvrstih čestica u zrak.
- Upravitelji cesta su dužni da, u okviru svojih nadležnosti, obezbijede provođenje mjera predviđenih ovim Planom, finansijska sredstva za njihovu provedbu, te tehničku osposobljenost pravnih lica koja vrše poslove održavanja cesta u zimskom periodu.
- Nadležni organi u smislu Zakona o komunalnoj čistoći Kantona su dužni da obezbijede intenzivnije vršenje poslova iz djelokruga rada komunalnih preduzeća.

Pod tehničkom osposobljenošću pravnih lica koja vrše poslove održavanja cesta u zimskom periodu, podrazumjeva se:

- posjedovanje opreme za primjenu "mokrog postupka" (otopine kalcijum hlorida CaCl_2), kao posipnog materijala za sprečavanje poledice,
- posjedovanje dovoljnih količina kalcijum hlorida za primjenu "mokrog postupka" u cilju smanjenja čestica prašine PM_{10} u zraku.

- Pravna lica, vlasnici ili korisnici kotlovnica ili ložišta su obavezni da preuzmu sve potrebne, tehnički izvodive mjere kako bi se smanjile emisije u zrak, uključujući redovno održavanje kotlovskih postrojenja i čišćenje dimovodnih instalacija.
- Preporučuje se automoto kućama da, neposredno prije grijne sezone, organizuju akcije u pripremi vozila u smislu pregleda filtera, kočionih sistema, te provjere sistema za sagorijevanje i ispust plinova.

V

POSTUPAK I MJERE ZA SMANJENJE ZAGAĐENJA

Epizode povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku Kantona Sarajevo su:

- 1. PRIPRAVNOST,**
- 2. UPOZORENJE i**
- 3. UZBUNA**

Epizode se proglašavaju na osnovu izmjerenih ili proračunatih prosječnih vrijednosti koncentracija zagađujućih materija u zraku, konstatovanih na području Kantona, a u skladu sa graničnim i tolerantnim vrijednostima kvaliteta zraka, pragovima upozorenja i pragovima uzbune datim u članovima 15. i 20. Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definisanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka ("Službene novine FBiH" broj 1/12).

1. PRIPRAVNOST

Pripravnost se proglašava:

- ako se na području Kantona uspostavila stabilna vremenska situacija, proglašena od zvanične meteorološke službe, koju karakteriše sporo kretanje visokog atmosferskog pritiska, slab vjetar, pojačana prizemna temperaturna inverzija u sarajevskoj kotlini,
- ako će se navedena vremenska situacija zadržati i u naredna 3 dana,
- ako izmjerene koncentracije zagađujućih materija u zraku na najmanje dvije referentne stanice prelaze granične vrijednosti (Tabela 1.).

Tabela 1. Granične vrijednosti

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Granične vrijednosti ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 h	350
NO ₂	1h	200
PM ₁₀	24 h	50

2. UPOZORENJE

Upozorenje se proglašava:

- ako izmjerene koncentracije zagađujućih materija u zraku na najmanje dvije referentne stanice prelaze prag upozorenja (Tabela 2).
- ako se u narednih 24 sata, očekuje stabilna vremenska situacija, koja pogoduje akumuliranju zagađujućih materija u zraku.

Tabela 2. Pragovi upozorenja

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Prag upozorenja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 h	410 (napomena 1)
NO ₂	1h	240 (napomena 1)
PM ₁₀	24 h	300 (napomena 2)

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračene najmanje tri uzastopna sata

Napomena 2: Vrijednosti moraju biti prekoračene kao 24-časovni prosjek za predhodni dan.

3. UZBUNA

Uzbuna se proglašava:

- ako su izmjerene koncentracije na najmanje dvije referentne stanice veće ili jednake pragovima uzbune za bilo koju zagađujuću materiju u zraku iz Tabele 3.
- ako se u narednih 48 sati očekuje stabilna vremenska situacija

Tabela 3. Pragovi uzbune

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Pragovi uzbune ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 h	500 (napomena 1)
NO ₂	1h	400 (napomena 1)
PM ₁₀	24 h	400 (napomena 2)

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračene najmanje tri uzastopna sata.

Napomena 2: Vrijednosti moraju biti prekoračene kao 24-časovni prosjek za predhodni dan.

U slučaju da preduzete mjere zabrane i ograničenja u roku od narednih 48 sati ne obezbijede smanjenje koncentracija zagađujućih materija u zraku na osnovu kojih je proglašena uzbuna odnosno, trend koncentracija zagađujućih materija u zraku je i dalje u porastu, tada ovlašteni Operativni štab može preduzeti i pojačane mjere smanjenja emisije.

4. UPOZORENJE I UZBUNA U SLUČAJU PREKORAČENJA OZONA

- **Upozorenje** se proglašava u slučajevima prekoračenja praga upozorenja za prizemni ozon (Tabela 4.) na bilo kojoj od mjernih stanica
- **Uzbuna** se proglašava kada na bilo kojoj mjernoj stanici pređe prag uzbune u najmanje 3 uzastopna sata.

Tabela 4. Pragovi upozorenja i uzbune za prizemni ozon

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Prag upozorenja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Prag uzbune ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
O ₃	1h	180	240 (napomena 1)

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračne u najmanje tri uzastopna sata.

VI MJERE U EPIZODNIM SITUACIJAMA

1. U slučaju proglašenja epizode **PRIPRAVNOST** preduzimaju se slijedeće mjere:

- Intenziviranje aktivnosti komunalnih preduzeća i drugih pravnih lica koji vrše redovno (mehaničko i ručno čišćenje i pranje cesta), kao i zimsko održavanje cesta uz upotrebu "mokrog postupka", radi smanjenja emisija prašine,
- Intenziviranje aktivnosti komunalnih preduzeća i drugih pravnih lica na čišćenju javnih površina u smislu Zakona o komunalnoj čistoći,
- Poziv pravnim licima da u zavisnosti od svojih mogućnosti izvrše pomjeranje početka radnog vremena, kako bi se doprinijelo rasterećenju kapaciteta javnog gradskog prevoza i gradskih saobraćajnica.
- Zabrana kretanja automobila (na potezu Bašćaršija – Ilidža u oba smjera), čiji benzinski motori imaju normu manju od EURO1 ili dizel motori normu manju od EURO3 uz pojačane kontrole organa MUP-a. Ovo se ne odnosi na vozila policije, inspekcije, ministarstva odbrane, javnog gradskog prevoza, javnih komunalnih preduzeća, vozila sa diplomatskim tablicama i vozila hitnih intervencija (civilne zaštite, hitne pomoći, vatrogasaca).
- Zabrana saobraćaja za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa preko 3,5 tone na glavnom gradskom longitudinalnom pravcu na potezu od Bašćaršije do Nedžarića sa preusmjerenjem saobraćaja na alternativne pravce kretanja.
Tehnička regulacija saobraćaja za vrijeme zabrana vršit će se privremenom saobraćajnom signalizacijom i opremom, znacima i naredbama koje daju ovlašteni policijska lica MUP-a Kantona Sarajevo.
Ovo se ne odnosi na vozila javnog gradskog prevoza, javnih komunalnih preduzeća, vozila hitnih intervencija i dostavna vozila za prehrambene proizvode.
Za vrijeme trajanja zabrane saobraćaja, upravitelji cesta su dužni svaki iz svoje nadležnosti izvršiti postavljanje privremene saobraćajne signalizacije i opreme, uključujući i održavanje iste.
- Upozorenje da je kažnjivo svako spaljivanje otpada u kućanstvima i pozivanje, da se u slučaju sumnje, takva nedozvoljena postupanja prijave na Eko-telefon br. 033/66 00 00 ili telefon Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite br: 121, radi daljnjeg djelovanja nadležnih inspekcija općina i Kantona,

- Upozorenje da sva postrojenja za proizvodnju toplotne energije snage preko 50 kW koja koriste čvrsta goriva i lož ulja, smanje temperaturu u prostorima koje zagrijavaju za minimalno 2°C,
- Upozorenje da sva postrojenja za proizvodnju toplotne energije snage preko 1 MW koja koriste prirodni gas, smanje temperaturu u prostorima koje zagrijavaju za minimalno 1°C,
- Upozorenje stanovništvu da svojim ponašanjem i aktivnostima dodatno ne doprinose zagađenju zraka,
- Apeli vozačima za racionalno i odgovorno korištenja privatnih automobila,
- Pojačan inspekcijski nadzor nad gradilištima,
- Upozorenje rizičnim grupama stanovništva za smanjenje kretanja.

2. U slučaju proglašenja epizode **UPOZORENJE**, preduzimaju se, uz zadržavanje svih mjera iz epizode pripravnosti, i slijedeće mjere:

- Ograničenja u radu postrojenja za proizvodnju toplotne energije snage preko 50kW koja koriste čvrsta goriva i lož ulja u smislu smanjenja temperature za minimalno 3°C, promjene energenta za produkciju toplote prelaskom na ekološki prihvatljivije, u skladu sa raspoloživim mogućnostima, ograničavanje broja radnih sati ili na drugi način, uz pojačan inspekcijski nadzor,
- Upozorenje da sva postrojenja za proizvodnju toplotne energije snage preko 1 MW koja koriste prirodni gas, smanje temperaturu u prostorima koje zagrijavaju za minimalno 2°C,
- Osiguravanje protoka motornih vozila bez dužeg zadržavanja na glavnim gradskim raskrsnicama sa izmjerenim najvećim koncentracijama zagađujućih materija, putem uvođenja Centra za upravljanje i nadzora semaforiziranih raskrsnica gdje bi se iz kontrolnog centra moglo utjecati na dužinu trajanja „zelenog vala“, ili izmjenom signalnog plana semaforiziranih raskrsnica na glavnoj gradskoj saobraćajnici od Bašćaršije do Ilidže.
- Upotreba sredstava za obaranje čestica prašine PM₁₀ od strane komunalnih preduzeća i drugih pravnih lica, koja vrše zimsko održavanje cesta,
- Zabrana izvođenja grubih građevinskih radova na otvorenom i zatvorenom prostoru,
- Ostale mjere za koje Operativni štab procijeni da mogu doprinijeti poboljšanju kvaliteta zraka.

3. U slučaju proglašenja epizode **UZBUNA**, uz zadržavanje svih mjera iz epizoda upozorenja i pripravnosti, preduzimaju se slijedeće mjere:

- Maksimalno povećanje kapaciteta sredstava javnog gradskog prevoza, koji ne zagađuju okoliš (trolejbusi i tramvaji). Zabrana kretanja autobusa čiji motori imaju normu manju od Euro 3,
- Upozorenje da sva postrojenja za proizvodnju toplotne energije snage preko 1 MW koja koriste prirodni gas, smanje temperaturu u prostorima koje zagrijavaju za minimalno 3°C,
- Privremeno ograničenje upotrebe motornih vozila (uvođenje sistema vožnje “par”- “nepar” tablica). Ovo se ne odnosi na vozila policije, ministarstva odbrane, javnog gradskog prevoza, komunalnih preduzeća, vozila sa diplomatskim tablicama, i vozila hitnih intervencija (hitna pomoć, civilna zaštita, vatrogasci), vozila za snabdjevanje lijekovima i namirnicama,
- Zabrana rada industrijskih i drugih pogona koja u tehnološkom procesu koriste čvrsto gorivo i teška ulja,
- Nastava u školama će se organizovati tako da se maksimalno izbjegnu gužve u javnom gradskom prevozu, po potrebi obustaviti nastavu, uskladiti radno vrijeme uposlenika, te eventualno osloboditi radnih obaveza rizične grupe stanovništva,
- Ostale mjere za koje Operativni štab procijeni da mogu doprinijeti poboljšanju kvaliteta zraka.

Industrijski i drugi objekti koji podliježu obavezi ograničenja u radu ili izmjeni pogonskog goriva evidentirani su, u skladu sa Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 23/16) i čine sastavni dio ovog Plana.

MJERE U EPIZODNIM SITUACIJAMA POVIŠENIH KONCENTRACIJA PRIZEMNOG OZONA

U slučaju proglašenja epizode **UPOZORENJE**, preduzimaju se slijedeće mjere:

- Apel stanovništvu za smanjeno kretanje.
- Upozorenje stanovništvu na prekomjerno zagađenje prizemnim ozonom
- Upozorenje o štetnostima i načinima zaštite od povišenih koncentracija prizemnog ozona
- Osiguravanje protoka motornih vozila bez dužeg zadržavanja na glavnim gradskim raskrsnicama

U slučaju proglašenja epizode **UZBUNA**, preduzimaju se slijedeće mjere:

- Upozorenje stanovništvu za smanjenim kretanjem.
- Zabrana rada svih industrijskih pogona koji u emitovanim polutantima sadrže prekursore ozona.
- U slučaju da problem povišenih koncentracija prizemnog ozona ne može biti riješen na drugi način, Kanton može izmjeniti režim korištenje određenih puteva za određene vrste vozila (član 30. Zakona o zaštiti zraka FBiH).

VII NADZOR

Nadzor nad provođenjem mjera utvrđenih u ovom Planu vrše resorna ministarstva Kantona, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, protupožarna inspekcija, prometna inspekcija, općinske, urbanističko-gradevinske i komunalne inspekcije, kroz primjene propisanih mjera zaštite zraka u izdatim dozvolama iz njihove nadležnosti, nadzor nad radom i organizacijom gradilišta, održavanja i čišćenja saobraćajnica, a posebno kontrolu uklanjanja posipnog materijala za sprečavanje poledice, te drugih poslova definisanih Zakonom o komunalnoj čistoći. Nadzor vrše i komunalni redari u okviru djelatnosti koja se odnosi na provođenja mjera prevencije i ograničenja emisije u saradnji sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove.

Osim navedenih inspekcijskih organa, za vršenje nadzora su zaduženi i saobraćajna policija, te civilna zaštita u smislu pružanja informacija o potrebi preduzimanja utvrđenih mjera i neposredno koordiniranje aktivnosti sa općinskim štabovima civilne zaštite, a u skladu sa Uredbom o organizovanju službi zaštite i spašavanja Kantona Sarajevo ("Službene novine KS" , broj 2/08).

Operativni telefoni za prijave u vezi sa provođenjem ovog Plana su: Eko-telefon br. 033/66 00 00 ili telefon Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite br: 121.

Mjesečni izvještaj o provedenom nadzoru se dostavlja predsjedniku Operativnog štaba jednom mjesečno u periodu 15.10. – 15.04. a najkasnije do 7-og dana u mjesecu za prethodni mjesec.

VIII KAZNENE ODREDBE

Pravna i fizička lica koja se ne budu pridržavala mjera propisanih ovim planom, podliježu sankcijama kako je to utvrđeno odredbama Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16).

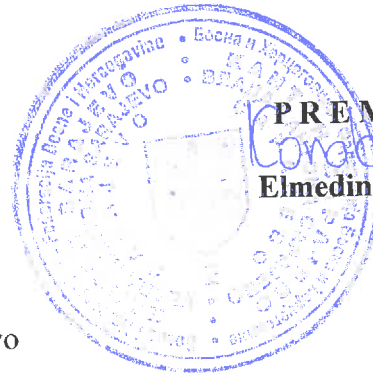
IX TROŠKOVI

Troškove ovog Plana snose subjekti zaduženi za njegovo provođenje.

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanjem na snagu ovog plana prestaje da važi Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 4/14 i 51/15).

Ovaj plan stupa na snagu danom donošenja i objaviće se u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

PREMIJER
Elmedin Konaković
Elmedin Konaković

Dostaviti:

1. Predsjedavajuća Skupštine Kantona Sarajevo
2. Premijer Kantona Sarajevo
3. Ministarstvo zdravstva
4. Ministarstvo unutrašnjih poslova
5. Ministarstvo saobraćaja
6. Ministarstvo komunalne privrede infrastrukture
7. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša
8. Svim subjektima uključenim u realizaciju Plana
(putem Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša)
9. Kantonalna uprava civilne zaštite
10. Evidencija
11. Arhiva

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070
Fax: + 387 (0) 33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

